

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Stanisława Polanowskiego w sprawie zebrania dat statystycznych o stanie przemysłu gorzelnianego w kraju naszym.

Wysoki Sejmie!

Zbytecznem byłoby wykazywać ważność przemysłu gorzelnianego w kraju naszym, którego produkeya niemal wyłącznie ku rolnictwu i chowu bydła jest skierowaną. Że przemysł ten integralną część naszych gospodarstw stanowi — dowodzi najlepiej stosunek gorzeln, ustawą podatkową jako rolnicze uznanych, do gorzeln fabrycznych, których liczba zaledwo dwa procent całej sumy tych przedsiębiorstw wynosi.

Zupełnie inaczej przedstawia się ta rzecz w innych krajach koronnych państwa austriackiego — mianowicie w Czechach, gdzie się przemysł gorzelniany jako drugorzędna gałąź z cukrownictwem łączy — w Węgrzech, gdzie przemysł ten w obec obfitej produkeyi wina i kukurudzy, nie mniej w obec łatwości eksportu swego produktu, z natury rzeczy co raz wiecej stać się musi przemysłem fabrycznym, koncentrującym wyrób w pojedynczych punktach dogodnych na podstawie zakupionych materyałów, nareszcie i w innych prowincyach, gdzie przemysł gorzelniany w znacznej części jest albo przemysłem domowym albo też połączonym z fabrykacją drożdży.

Mimo tej donośnej różnicy jesteśmy jednak, jak wiadomo, co do opodatkowania przemysłu gorzelnianego z wszystkimi innymi krajami koronnymi w jedną całość połączeni i różnicy tej nie uwzględniono też bynajmniej przy ostatniej zmianie ustawy podatkowej, przeciwnie, zmodyfikowano ją w sposób dogodniejszy dla fabryk, uciążliwszy zaś dla gorzeln rolniczych, zwłaszcza większych rozmiarów, traktując je z zapoznaniem ich czysto rolniczego charakteru na równi z gorzelniami fabrycznymi.

Słusznie więc obawiać się można i nie wątpimy wcale, iż praktyka wkrótce tę obawę usprawiedliwi, że to przymusowe połączenie przedsiębiorstw, tak znacznie w celach swoich się różniących, na stan gorzelnictwa kraju naszego tylko szkodliwie oddziaływać będzie.

Nie chcąc jednak narazić się na zarzut, iż to twierdzenie jest tylko czezym ogólnikiem, dopóki faktami i liczbami nie będzie poparte — przedstawił poseł Polanowski, idąc drogą najwłaściwszą, Wysokiemu Sejmowi wniosek, by się biuro statystyczne Wydziału krajowego zajęło zebraniem dat, których zestawienie wykazałoby mogło jak najdokładniej wpływ nowego systemu opodatkowania na to przedsiębiorstwo gorzelniane w kraju naszym.

Komisyja dla spraw gospodarstwa krajowego zważywszy, że żądanie to nie wynika bynajmniej z uwagi na jakikolwiek interes prywatny lecz z uwagi na sprawę ogół rolników żywo obchodzącą, nad których dobrem czuwać Wydział krajowy w pierwszym rzędzie jest powołanym,

Zważywszy że już za lat kilka nadejdzie termin odnowienia ugody z Węgrami co do opodatkowania pośredniego — że zatem wszelkie tego przedmiotu dotyczące daty posłużyć mogą zastępcom naszym w Radzie Państwa do uzasadnionej obrony interesów naszego przemysłu gorzelnianego, —

zgodziła się na wniosek posła Polanowskiego, uznała jednak za stosowne pominąć specyfikację pojedynczych przez biuro statystyczne wykonać się mających czynności i przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek ten w następującej nieco ogólniejszej formie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, by za pośrednictwem biura statystycznego, z uwzględnieniem kwestyonarza przez wnioskodawcę przedstawionego, zbierał daty, tyczące się warunków produkeyjnych i ruchu przemysłu gorzelnianego w kraju naszym, jego oddziaływania na całość gospodarstwa krajowego, wreszcie wpływu teraźniejszego systemu opodatkowania na rozwój tego przemysłu.

Lwów 12. Października 1884.

Przewodniczący:

L. Wodzicki.

Sprawozdawca:

Piotr Gross.